

Πέμπτη, 31 Μαΐου 2007
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Α' ΚΕΙΜΕΝΟ

Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. "Ita est" inquit Accius "ut dicis"; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis; quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria".

Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardinianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Τότε ο Πακούβιος είπε ότι ήταν βέβαια ηχηρά και μεγαλόπρεπα, αυτά που είχε γράψει, αλλά όμως ότι του φαινόταν αυτά κάπως τραχιά και πικρά. «Έτσι είναι» είπε ο Ακκιος «όπως λες· ούτε βέβαια μετανιώνω γι' αυτό· γιατί ελπίζω ότι θα είναι καλύτερα, αυτά που στη συνέχεια θα γράψω. Γιατί αυτό που συμβαίνει στους καρπούς, το ίδιο λένε ότι συμβαίνει στα πνεύματα: αυτοί που γεννιούνται σκληροί και πικροί, ύστερα γίνονται γινωμένοι (γλυκοί) και ευχάριστοι· αλλά όσοι γεννιούνται από την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, δε γίνονται αργότερα ώριμοι αλλά σάπιοι».

Ο δούλος του Αισώπου μας ο Λίκινος, ο γνωστός σ' εσένα, έφυγε (δραπέτευσε) από τη Ρώμη στην Αθήνα. Αυτός στην Αθήνα κοντά στον Πάτρωνα τον Επικούρειο για λίγους μήνες έμεινε ως ελεύθερος, από εκεί έφυγε στην Ασία. Αργότερα κάποιος Πλάτωνας από τις Σάρδεις, όταν είχε μάθει από επιστολή του Αισώπου ότι αυτός ήταν δραπέτης, συνέλαβε τον άνθρωπο και τον παρέδωσε στη φυλακή στην Έφεσο.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 1.α.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

quod : αιτιατική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

pmis : αιτιατική πληθυντικού αριθμού

idem : αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

nostri : ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο ίδιο γένος

servus : αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

tibi : αφαιρετική ενικού αριθμού τρίτου προσώπου

menses : γενική πληθυντικού αριθμού

litteris : ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό

hominem : κλητική πτώση ενικού και γενική πληθυντικού αριθμού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

quod: quem

pmis: poma

idem: eandem

nostri: nostrorum

servus: servis

tibi: a se

menses: mensium

litteris: litterae

hominem: homo, hominum

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 1.β.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω επίθετα:

meliora: το αντίστοιχο επίρρημα στους τρεις βαθμούς

matura: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς

libero: την αιτιατική και αφαιρετική ενικού στο ουδέτερο γένος συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

meliora: bene / melius / optime

matura: matura/ maturiora / maturissima και maturrima

libero: liberius/ liberrimum
liberiores / liberrimo

Μονάδες 5

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 2.α.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

dixit : αφαιρετική γερουνδίου

esse : β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής του μέλλοντα

scripsisset : το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του μέλλοντα της ίδιας φωνής (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

videri : απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή

fugit: β' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του παρατατικού και στην προστακτική του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

cognovisset : ονομαστική πτώση ενικού αρσενικού γένους του γερουνδιακού

comprehendit : απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

tradidit : γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

dixit: dicendo

esse: estote

scripsisset: scripturus sit

videri: visum iri

fugit: fugeretis/ fugite

cognovisset: cognoscendus

comprehendit: comprehendisse

tradidit: traduntur

Μονάδες 9

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 2.β.

nascuntur: Να γράψετε όλες τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική πτώση του ενικού αριθμού αρσενικού γένους.

abiit: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ενεστώτας: nascens

Μέλλοντας: nasciturus

Παρακείμενος: natus

Υποτακτική ενεστώτα: abeat

Υποτακτική παρατατικού: abiret

Υποτακτική μέλλοντα: abiturus sit

Μονάδες 6

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 3.α.

Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

id	: είναι	στο .....
me	: είναι	στο .....
fore	: είναι	στο .....
servus	: είναι	στο .....
Romā	: είναι	στο .....
menses	: είναι	στο .....
fugitivum	: είναι	στο .....

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

id: είναι υποκείμενο στο "raenitet"

me: είναι αιτιατική που δηλώνει το πρόσωπο που μετανιώνει στο "raenitet"

fore: είναι αντικείμενο (ειδικό απαρέμφατο) στο "spero"

servus: είναι παράθεση στο "Licinus"

Roma: είναι (απρόθετη) αφαιρετική που δηλώνει απομάκρυνση (κίνηση από τόπο) στο "fugit"

menses: είναι αιτιατική που δηλώνει χρόνο (το «πόσο», χρονική διάρκεια) στο "fuit"

fugitivum: είναι κατηγορούμενο στο "eum".

Μονάδες 7

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 3.β.

- **quae scripsisset**
- **cum eum fugitivum...cognovisset:**

Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 4).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

quae scripsisset: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο εννοούμενο υποκείμενο "ea" του απαρεμφάτου esse. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae, εκφέρεται με υποτακτική (η οποία οφείλεται στον πλάγιο λόγο) υπερσυντελικού, διότι εξαρτάται από το απαρέμφατο esse, που έχει θέση ιστορικού χρόνου, αφού εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (dixit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

cum eum fugitivum...cognovisset: δευτερεύουσα χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό σύνδεσμο cum, εκφέρεται με υποτακτική (γιατί υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση μεταξύ δευτερεύουσας και κύριας πρότασης, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους) υπερσυντελικού, διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (comprehendit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 8

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 4.α.

Plato quidam Sardinianus hominem comprehendit:

Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

"Homo a Platone quodam Sardiniano comprehensus est".

Μονάδες 5

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 4.β.

Licinus servus Athenas fugit et in Asiam abiit:

Να μετατρέψετε τις παραπάνω προτάσεις σε πλάγιο λόγο, αφού τις εξαρτήσετε από τη φράση Cicero dixit.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Cicero dixit Licinum servum Athenas fugisse et in Asiam abisse.

Μονάδες 6

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 4.γ.

Tu hominem tradidisti:

Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Noli (tu) hominem tradere.

Ne (tu) hominem tradideris.

Μονάδες 4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα καλύπτουν μεγάλο φάσμα γραμματικής και συντακτικού χωρίς να παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερη δυσκολία για έναν καλά προετοιμασμένο υποψήφιο.